

FİKRİYAT

Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi

Cilt 2, Sayı 2, Aralık 2022

Makale Adı /Article Name

SOSYAL BİLİMLER LİSESİ
ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET
BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN
İNCELENMESİ SİİRT İL ÖRNEĞİ¹

EXAMINATION OF INTERNET
ADDICTION LEVELS OF SOCIAL
SCIENCES HIGH SCHOOL
STUDENTS SİİRT PROVINCIAL
EXAMPLE

Yazar

Muhammet YILDIRIM, Salih BAYDAN

Doktora Öğrencisi, Milli Eğitim Bakanlığı, e-mail: muhammet4506@hotmail.com,
ORCID No: 0000-0002-3000-4243

Doktora Öğrencisi, Milli Eğitim Bakanlığı, e-mail: salihhoca_@hotmail.com,
ORCID No: 0000-0003-2704-5914

Yayın Bilgisi

Yayın Türü: Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi: 23.11.2022

Kabul Tarihi: 25.12.2022

Yayın Tarihi: Aralık 2022

Kaynak Gösterme

Yıldırım, M. ve Baydan, S. (2022). Sosyal Bilimler Lisesi öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin incelenmesi Siirt il örneği. *Siirt Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Fikriyat Sosyal Bilimler Araştırmalar Dergisi*, 2 (2), s.153-167.

¹ Bu araştırmada kullanılan ölçek ve veriler, Siirt İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından etik kurallara ve ilkelere uygun bulunmuştur (Evrak Tarihi: 28/11/2022).

Öz

Bu araştırmada COVID-19 salgınıyla beraber yapılan uzaktan eğitim sürecinde "Siirt Merkez Sosyal Bilimler Lisesinde okuyan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri nedir?" sorusunun araştırılması amaçlanmıştır. Siirt Sosyal Bilimler Lisesinde öğrenim gören 228 öğrenci araştırmanın çalışma gurubunu oluşturmuştur. Güniç (2009) tarafından geliştirilen 35 maddelik "İnternet Bağımlılık Ölçeği" ölçeği araştırmaya katılan 228 öğrenciye uygulanmıştır. İnternet bağımlılığı ölçeğinden elde edilen öğrencilerin puanları incelendiğinde, öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerine ilişkin algılarının düşük düzeyde olduğu saptanmıştır. Öğrenciler internet bağımlılıklarını "katılmıyorum" düzeyinde değerlendirmiştir. Katılımcıların salgın öncesi döneme göre internette çevrimiçi kalma süreleri anlamlı bir biçimde artmasına rağmen internet bağımlılık düzeylerini düşük olarak algıladıkları görülmüştür. Çeşitli değişkenlere göre katılımcıların internet bağımlılık düzeyleri puanları incelendiğinde, erkek öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri kız öğrencilere göre anlamlı bir biçimde daha yüksektir. Sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin düşük sosyo ekonomik düzeye sahip öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri anne ve babanın eğitim durumlarına göre incelendiğinde; öğrencilerin anne ve babalarının eğitim seviyesi farklılaştıkça, internet bağımlılığı ölçeğinden almış oldukları puan ortalamalarının anlamlı bir biçimde değiştiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, İnternet Bağımlılığı, Uzaktan Eğitim, Öğrenciler.

Abstract

In this research, during the distance education process conducted together with the COVID-19 pandemic, the question "What are the internet addiction levels of students studying at Siirt Central Social Sciences High School?" the question is intended to be investigated. 228 students studying at Siirt Social Sciences High School formed the study group in the research. The 35-item "Internet Addiction Scale" scale developed by Güniç (2009) was applied to 228 students participating in the research. When the scores of the students obtained from the Internet addiction scale were examined, it was found that the students' perceptions about the internet addiction levels were at a low level. Students rated their internet addiction at the "disagree" level. It was found that although the participants' online stay time on the Internet increased significantly compared to the pre-epidemic period, they perceived their internet addiction levels as low. When the levels of internet addiction scores of the participants were examined according to various variables, the internet addiction levels of male students were significantly higher than those of female students. It was concluded that the level of internet addiction of students with a high socio-economic level is higher than that of students with a low socio-economic level. Finally, when the internet addiction levels of the students are examined according to the educational status of the parents; it was observed that as the educational level of the parents of the students changed, the average scores they received from the internet addiction scale changed significantly.

Keywords: COVID-19, Internet Addiction, Distance Education, Students.

Giriş

Bilgisayar ve internet teknolojileri XX. yüzyılın ortalarından itibaren uygarlığın iki temel itici gücü durumuna gelmiştir. Günümüz dünyasında hızlı bir biçimde değişen ve gelişen teknoloji günlük hayata ilişkin bireylerin sergiledikleri birçok tutum ve davranışı da kendisiyle beraber değiştirip farklılaştırmaktadır. Teknolojinin sosyal hayata getirmiş olduğu birçok katkının yanı sıra özellikle teknolojinin yanlış veya çok fazla süre kullanılması durumunda bazı olumsuzlukları da beraberinde getirdiği söylenebilir. 21. Yüzyılda teknoloji olumlu ve olumsuz özellikleriyle beraber günlük hayatın vazgeçilmez bir unsuru haline geldiği açıkça görülmektedir. Geçmişte görülmemiş bir biçimde hızla ortaya çıkan teknolojik değişim ve gelişmeler, sosyal alanın ve günlük hayatımızın vazgeçilmez bir unsuru olmuştur. Dijital dünyanın bu hızla gelişimi ve geniş insan kitleleri tarafından kabul edilmesi, tarih boyunca devam eden birçok alışkanlığı ve düzeni değiştirmiştir (Sezgin ve Fırat, 2020). Teknolojinin hızlı bir biçimde değişerek geliştiği bu dönemde çevrimiçi araç ve gereçlere ihtiyacın her geçen gün arttığı görülmektedir. Bu nedenle özellikle uzaktan eğitimde, eğitim-öğretim kavramlarını yeniden düşünmenin kaçınılmaz hâle geldiği söylenebilir. Pandemi sürecinde okulların tatil edilmesi ile birlikte eğitimin yeni adı, “uzaktan eğitim” olmuştur. Uzak eğitim; elektronik aygıtlar, iletişim ve dijital teknolojilerin yeni sürece dâhil edilmesiyle meydana gelen bir uygulamadır (Akyürek, 2020). Uşun (2006)’ a göre uzaktan eğitim; gönderici ile alıcının eğitim sürecinde tamamen farklı ortamlarda bulunduğu; gönderici ile alıcı arasındaki iletişim ve etkileşimin ise etkileşimli bütünsel teknolojilerle sağlandığı planlı ve sistemli bir eğitim teknolojisi uygulamasıdır.

Can (2020)’ a göre ülkeler ve yerel yönetimlerce, COVID-19 pandemisinin yayılmasını yavaşlatmak amacıyla sokağa çıkma yasağı, seyahat yasakları ve yüz yüze eğitime ara verme gibi tedbirler alınmıştır. Okulların kapatılmasıyla birlikte milyonlarca öğrencinin yüz yüze eğitim-öğretimi sürdüremediği tespit edilmiştir. Bu durum, ilerleyen zamanlarda öğrencilerin eğitim ve öğretim faaliyetlerinden faydalanma şansını azaltarak fırsat eşitliğini olumsuz yönde etkileyebilme ihtimalini de ortaya çıkarmaktadır. Öğrenciler arasındaki fırsat eşitsizliğinin azaltılarak; eğitim ve öğretim faaliyetlerini kesintisiz bir biçimde sürdürebilmesi adına uzaktan eğitimden faydalandığı görülmektedir. Nüfus artışında yaşanan hızlı artış ve yaşam koşullarının her geçen gün daha kötüye gittiği günümüzde uzaktan eğitim bireylerin eğitim alma imkanlarını arttırmak amacıyla kullanılabilir (Başaran, Doğan, Karaoğlu ve Şahin, 2020).

Eğitim teknolojilerinin yaygınlaşarak kullanıldığı uzaktan eğitim sayesinde eğitim ve öğretim hizmetlerinin kesintiye uğramadan devam edebilmesi sağlanmıştır (Han, Demirbilek, ve Demirtaş, 2021). Daşdemir ve Cengiz (2022)’e göre de teknolojinin gelişmesiyle birlikte eğitim ve öğretim faaliyetlerinde dijital araç gereçlerin kullanılması zorunlu hale gelmiştir. Özellikle uzaktan eğitimle beraber akıllı teknolojilerin ve gelişmiş web uygulamalarının kullanılarak yapılan uzaktan eğitimin bir yandan eğitim ve öğretim faaliyetlerini sürdürülebilir kılarken diğer taraftan da yüz yüze eğitimi desteklediği söylenebilir. Balcı, Durmuş ve Sezer (2021) ders sunumların, içerik paylaşımların, ödevlerin hatta sınavların uzaktan eğitimle yapıldığını ifade etmektedir. Sanal sınıfların ve iş birliğini gerçekleştirmeye yönelik çeşitli platformların ortaya çıktığı bir süreçte; uzaktan eğitimin okuldaki tüm paydaşları aktif olmaya zorladığı söylenebilir (Can, 2020).

Uzaktan eğitim, öğrencilere eğitim materyallerini bireysel olarak sunabilen; yer ve zaman gibi şartları ortadan kaldırarak esnek olabilen etkin öğrenme ve öğretme biçimi

olarak değerlendirilmektedir. Sınırlıkları ortadan kaldırarak öğrencilere birçok öğrenme faaliyeti sunabilen uzaktan eğitim bireysel bir etkinlik olmasına rağmen; etkili bir biçimde kullanılmasında öğrencilerin sürekli bir biçimde desteğe ihtiyaç duyulduğu görülmektedir (Demir & Özdaş, 2020). Duman (2020)' a göre uzaktan eğitimde öğrencilerin kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalarını gerektiren bir öğrenme ve öğretme biçimidir. Uzaktan eğitimin etkili bir biçimde gerçekleştirilmesi için öğrencilerin çeşitli becerilere sahip olması gerektirdiği söylenebilir. Öğrencilerin uzaktan eğitimde öğrenme sürecini kontrol edebilecek beceriler geliştirmesinin önemli olduğu ifade edilebilir. Ayrıca öğrencilerin öğrenme süreçlerini planlayabilecek yeterliliklere de sahip olmaları sürecin etkili yürütülebilmesi adına önemli olarak görülmektedir. İçsel odaklı motivasyonu ve öz kontrol becerileri yüksek düzeyde olan öğrencilerin uzaktan eğitimden yararlanma düzeyleri diğer öğrencilere göre daha yüksek olabileceği düşünülmektedir (Duman, 2020).

Alper (2020) iyi bir biçimde tasarlanmış uzaktan eğitimin iyi bir sınıf ortamına eş değer olduğunu ve her iki eğitim öğretim modelinden de benzer ve istenilen çıktıların sağlanabileceğini belirtmektedir. 1999-2004 yılları arasında dijital ortamda yapılan 14 uzaktan eğitim faaliyetinin incelendiği bir meta analiz çalışmasında; çevrimiçi uzaktan bir biçimde gerçekleştirilen dersler ile yüz yüze eğitimle yapılan dersler arasında etkililik boyutu açısından anlamlı bir farklılığa rastlanılmadığı bulgulanmıştır (Alper, 2020). Uygun koşulların olması şartıyla uzaktan eğitimin okullarda, lisans veya lisansüstü programlarında başarıyla kullanılarak yüz yüze eğitimle bütünleştirilebileceği belirtilmektedir (Basilaia ve Kvavadze, 2020). Uzaktan eğitimin birçok olumlu tarafının bulunmasına rağmen bu modelin de kendi içerisinde çeşitli sınırlılıkları barındırdığı söylenebilir. Yolcu (2020)' ya göre öğrencilerin işledikleri dersleri tekrar izleyebilmeleri ve rahat bir ortamda çalışabilmelerini uzaktan eğitimin olumlu yönleri olarak ele alırken; iletişim sorunları, yetersiz etkileşim, dikkat sorunu ve uygulamalı derslerin web ortamında yapılmasındaki güçlükleri olumsuz yönler olarak değerlendirmiştir. Ayrıca uzaktan eğitimdeki bir diğer problem de öğrencilerin bilişim teknolojileri ve internet kullanım oranlarının artabileceği yönündedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK, Haziran 2020) tarafından yapılan araştırmaya göre 2020 yılında yaşları 16 ile 74 arasındaki bireylerin (%79)'unun internet aktif bir biçimde kullandıkları saptanmıştır.

COVID-19 salgınıyla beraber yaşamımızın her alanında yer almaya başlayan internet, bilhassa insanlar arasında hızlı iletişim olmak üzere sağladığı imkânlar ile yeni birtakım dönüşüm ve değişimlere neden olmuştur. Bu değişimler, büyük ölçüde insanoglunun faydasına olmakla birlikte internet, yaşamımızın bir parçası durumuna gelmiş olup bu değişim olumlu yönde olabileceği gibi zaman zaman da olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir (Gökçearslan ve Günbatar, 2012). İletişimin artırılarak bilgi alışverişinin kolaylaştırılması amacıyla geliştirilen bilişim teknolojilerinin süreç içerisinde bu amaçlar dışında da kullanılarak bireylerde bağımlılık oluşturabilecek duruma geldiği görülmüştür (Koç ve Albayrak 2017). İnternetin insanların yaşamını belli konularda kolaylaştırması, internet kullanım oranını zamanla arttırmıştır. Daha önceki zamanlarda ulaşılmak istenen bilgileri elde etmek oldukça güç ve zaman alıcı iken internet teknolojisi sayesinde bilgiye çok daha kısa bir sürede ve kolay bir şekilde ulaşmak mümkün olmaktadır. İnterneti eğlenmek, sosyal paylaşım yapmak, eğitim-öğretim, bilgi alışverişini gayesiyle kullanırken sağladığı pratiklik ve yapısı yüzünden amaç dışı ve internetin aşırı kullanımı zamanla internet bağımlılığı gibi olumsuzluklara yol açmaktadır (Kahraman ve Yılmazsoy, 2017). Karasu (2017) internetin bireyler tarafından sosyal ilişki kurmak

amacıyla kullanılan bir araç olmasına rağmen, internetin çok fazla kullanımının bireyleri sosyal yaşamdan uzaklaştırdığı ve sosyal ilişkilerin kurulmasını engellediğini ifade etmektedir. Çakır ve Horzum (2008)' a göre internetin ortaya çıkma nedeni bireylerin birbirleriyle olan iletişimlerini arttırarak aralarında bilgi paylaşımını kolaylaştırıp bilginin hızlı bir şekilde yayılmasını sağlamaktır. Ancak internet kullanımının her geçen gün çeşitli nedenlerle artması bireyleri interneti aşırı kullanma durumuna yönelttiği görülmektedir. Aşırı internet kullanımı bireylerde çeşitli olumsuz etkilere neden olurken özellikle bilgi toplumlarında yaşayan bireylerin internet bağımlılığı sorunuyla karşılaştıkları görülmektedir. Can ve Tozoğlu (2019) internet bağımlısı bireylerin sosyal hayatın alışılmış düzeninden uzaklaşarak uyum sorunları yaşadıklarını ve buna bağlı olarak da depresyon ve kaygı bozuklukları gibi psikolojik problemlerle karşılaştıklarını belirtmektedirler. Öğrencilerin uzaktan öğretimle beraber internette geçirdikleri vakit göz önüne alındığında, öğrencilerin özellikle de salgınla beraber sosyal yaşamdan uzaklaşabilecekleri ve bağımlılık sorunuyla karşılaşabilecekleri düşünülmektedir.

Uzaktan eğitim faaliyetlerinin sürdürülebilmesi için bir öğrencinin günlük yirmi dört saatinin yaklaşık olarak altı veya yedi saatini internet kullanımına ayırmak durumunda kaldığı görülmektedir. Öğrencilerin çevrimiçi ders ve ödev faaliyetlerinin yanı sıra sosyal medyayı kullandıkları, dijital oyunlar oynadıkları ve film izledikleri görülmektedir. Teknolojik cihazlarla çocukluk döneminde karşılaşan bireylerin kontrolsüz bir şekilde kazandıkları olumsuz alışkanlıklar gençlik ve yetişkinlik dönemlerine taşıyabilmektedirler. Teknolojinin uzun süre kullanılmalarının ortaya çıkardığı bağımlılık tehlikesi dışında, uyku bozukluklarına, duygu durum bozukluklarına, şişmanlığa ve çeşitli toplumsal sorunlara yol açabilmektedir (Gunay vd., 2018). İnsanoğlunun gereksinimleri gereği teknolojinin hızlı bir biçimde geliştiği görülmektedir. Teknolojinin getirdiği kolaylıklar, insanları teknoloji kullanmaya yönlendirmektedir. Teknoloji ile birlikte gelişen internet, aslında iletişimin arttırılması ve bilginin paylaşılması amacıyla meydana çıkmış ve hızla yaygın hâle gelmiştir. Bilişim ve internetin kullanım süresinin aşırı artması neticesinde bağımlılık ortaya çıkmıştır (Koç ve Albayrak 2017).

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Teknoloji ve internet bağımlılığının madde bağımlılığı gibi toplumsal ve bireysel açıdan ciddi sonuçlar doğurabileceği göz önüne alındığında özellikle uzaktan eğitimle beraber öğrencilerin internet ve teknolojik araç gereçleri kullanma düzeylerinin ne ölçüde değiştiğinin tespiti de bu bakımdan önemli görülmektedir. Uzaktan eğitimle beraber öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin ne olduğu ve belirlenmiş olan çeşitli bağımsız değişkenlere göre bağımlılık düzeylerinin ne derecede farklılaşabileceğinin araştırılarak sonuçlarının ortaya konması önemli olarak görülmektedir. Bu amaç doğrultusunda;

1) Uzaktan Eğitim-Öğretim Sürecinde Sosyal Bilimler Lisesi Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeyi Nedir?

Problemine yanıt aranırken; aşağıdaki alt problemler de şu şekilde belirlenmiştir:

- a) Öğrencilerin cinsiyetlerine göre internet bağımlılık düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
- b) Ailelerin sosyo-ekonomik durumları açısından internet bağımlılık düzeyleri farklılaşmakta mıdır?

Muhammet Yıldırım, Salih Baydan- Sosyal Bilimler Lisesi Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi Siirt İl Örneği

c) Annenin eğitim durumu açısından internet bağımlılık düzeyleri farklılaşmakta mıdır?

d) Babanın eğitim durumu açısından internet bağımlılık düzeyleri farklılaşmakta mıdır?

e) Kardeş sayısı durumu açısından internet bağımlılık düzeyleri farklılaşmakta mıdır?

f) Öğrencilerin salgın öncesi ve sonrasında internette geçirdikleri süre anlamlı bir şekilde değişmekte midir?

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, çalışma grubu, kullanılan ölçme araçları geçerliği ve güvenilirliğine ilişkin bilgiler, verilerin toplama süreci ve verilerin analizi başlıkları yer almaktadır.

Araştırmanın modeli ve çalışma grubu

Araştırmada nicel yöntemlerden biri olan betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama araştırmalarında araştırmaya konu olan birey, kurum, grup veya nesnenin kendi koşulları içerisinde tanımlanmaya çalışıldığı araştırmalardır (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008).

2020-2021 yılında Siirt il merkezinde öğrenim gören toplam 21107 lise öğrencileri içerisinde araştırmaya katılan 228 öğrenci bu araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırma sonuçları sadece Siirt Sosyal Bilimler Lisesi öğrencileri için geçerlidir. Çalışma grubununun 69' unu erkek öğrenciler, 159' unu ise kız öğrencimizden oluşmaktadır.

Tablo 1

Çalışma Grubundaki Öğrencilerin Demografik Dağılımları

Bağımsız Değişkenler	F	%	
<i>Cinsiyet</i>	Erkek	69	30,3
	Kız	159	69,7
<i>Anne Eğitim Durumu</i>	Eğitim Kademesine Girmemiş	87	38,2
	İlkokul	89	39
	Ortaokul	32	14
	Lise	15	6,6
	Üniversite	5	2,2
<i>Baba Eğitim Durumu</i>	Eğitim Kademesine Girmemiş	23	10,1
	İlkokul	79	34,6
	Ortaokul	47	20,6
	Lise	56	24,6
	Üniversite	23	10,1
<i>Kardeş Sayısı</i>	1 ile 3 arası	23	10,1
	3 ile 5 arası	65	28,5

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaklaşık %30' u erkek %70 si ise kız öğrencilerden oluşmaktadır. Anne ve babaların eğitim durumlarına bakıldığında; öğrencilerin annelerinin 87' si (%38) herhangi bir eğitim kademesine girmemiş, 89' u (%39) ilkokulu bitirmiştir. Ortaokul, lise ve üniversite mezunu annelerin sayısının oldukça düşük olduğu tabloda görülmektedir. 228 öğrencinin annesinin yaklaşık olarak toplam (%22)' sinin ortaokul, lise ve yükseköğretimden mezun olduğu görülmektedir. Öğrencilerin babalarının eğitim durumu incelendiğinde; örgün eğitim kademesinin hiçbirinde yer alamamış babalar çalışma gurubunun %10' nu oluşturmaktadır. Çalışma gurubundaki öğrencilerin babalarının eğitim durumları en fazla %34 ile ilkokul kademesinden olduğu görülmektedir. Çalışmanın son bağımsız değişkeni olan kardeş sayısı incelendiğinde, çalışma gurubundaki öğrencilerin 140' nın (%61) 5 ve üzeri kardeşe sahiptir.

Verilerin Toplanması

Günüç (2009) tarafından 35 madde şeklinde geliştirilen "İnternet Bağımlılık Ölçeği" ile veriler toplanmıştır. Ölçeği geliştiren Günüç' ün yapmış olduğu çalışmada ölçeğin güvenilirlik ve geçerliğine ilişkin bilgiler incelendiğinde ölçeğin güvenilirliğine ilişkin Cronbach alfa (a) iç tutarlık katsayısı .94' tür. Ayrıca ölçeğin model uygunluk değerleri incelendiğinde; CFI değeri .87 ve benzer şekilde GFI değeri de .83 ve RMSEA değeri .039 olarak bulunmuştur. Yukarıda elde edilen değerler incelendiğinde ölçeğin güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

İnternet bağımlılık ölçeği 228 öğrencilik çalışma gurubuna uygulanmıştır. 5'li likert ölçeği olarak geliştirilen ölçekten elde edilen puanların yüksek olması internet bağımlılık düzeyinin yüksek olduğunu algıladıklarını gösterirken, düşük elde edilen puanların da internet bağımlılık düzeylerini düşük olarak algıladıkları sonucunu göstermektedir. Katılımcılara aydınlatılmış onam formu ölçek ile birlikte gönderilmiş araştırmaya ilişkin bilgiler kendilerine açıklanmıştır. İnternet bağımlılık ölçeği online olarak öğrencilere link atılması yoluyla uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin hangi yöntemle analiz edileceğinin kararlaştırılması amacıyla Kolmogorov-Smirnov testi yapılmıştır. Test sonucunda elde edilen sonuçlara göre non-parametrik testlerinin kullanılmasına karar verilmiştir. Normallik test sonuçları ile ilgili veriler tablo 2' de gösterilmiştir.

Tablo 2

Normal Dağılıma İlişkin Değerler Tablosu

Ölçek	N	\bar{x}	Kolmogorov-Smirnov p
<i>İnternet Bağımlılık Ölçeği</i>	228	2,34	0,002

Kolmogorov Smirnov testinin (p= 002) testi sonucunda elde edilen verilerle normal dağılım arasında fark yoktur hipotezi reddedilmiştir. Verilerin normal dağılmaması nedeniyle ikili değişkenlerde Mean Whitney U testi kullanılırken, üçlü değişkenlerde Kruskal Wallis testi kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen veriler aracılığıyla ulaşılan bulgular, araştırmanın problem ve alt problemlerine yanıt olacak şekilde sıralanmış ve sunulmuştur.

1. Sosyal Bilimler Lisesi Öğrencilerinin İnternet Bağımlılıkları Düzeyi Nedir?

Sosyal bilimler lisesi öğrencilerinin internet bağımlılıkları düzey ortalamaları incelenmiştir. Ölçeğe ilişkin betimsel istatistikler aşağıda tablo 3' te verilmiştir.

Tablo 3

İnternete Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Betimsel İstatistikler

Ölçek	\bar{x}	Medyan	Mod	Ss	Veri Aralığı
İnternet Bağımlılık Ölçeği	2,3401	2,171	2,23	0,921	Katılmıyorum

N.228

İnternet bağımlılığı ölçeğinden elde edilen puanlar incelendiğinde öğrencilerin bağımlılık düzeylerine ilişkin algılarının düşük olduğu görülmektedir. Öğrenciler vermiş oldukları cevaplara göre almış oldukları puan ortalamasının (\bar{x} : 2,34) olduğu ve bağımlılıklarını “katılmıyorum” düzeyinde değerlendirdikleri tespit edilmiştir.

a. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre İnternet Bağımlılık Düzeyleri Farklılaşmakta mıdır?

Çalışma gurubuna katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre internet bağımlılık ölçeğinden almış oldukları puanların farklılaşp farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Cinsiyetleri Açısından İnternet Bağımlılığına İlişkin Mean Whitney U testi Analiz Sonuçları tablo 4' te verilmiştir.

160

Tablo 4

Cinsiyetleri Açısından İnternet Bağımlılığına İlişkin Mean Whitney U testi Analiz Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplam Ortalaması	U	sd	p
<i>Bağımlılık Düzeyleri</i>	Erkek	133,8	9232,5	4153,5	234	,004**
	Kadın	106,12	16873,5			

$p < .050^*$, $p < .010^{**}$, $p < .000^{***}$

K:159 E:69

Cinsiyet açısından elde edilen puanlara göre yapılan U testine sonucuna göre erkek öğrencilerin internet bağımlılık ölçeğinden almış oldukları sıra ortalama puanlarının (\bar{x} :133,8) kızların almış oldukları sıra ortalama puanına göre (\bar{x} :106,12) göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen verilere göre erkek öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri kız öğrencilere göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

b. Ailelerin Sosyo-Ekonomik Durumları Açısından İnternet Bağımlılık Düzeyleri Farklılaşmakta mıdır?

Ailelerinin aylık ortalama kazançları açısından internet bağımlılık düzeyleri incelenmiştir. Öğrencilerin ailelerinin ortalama kazançları açısından internet bağımlılığı ölçeğinden almış oldukları puanlar Kruskal-Wallis testi ile karşılaştırılmıştır. Karşılaştırılan puanlara ilişkin analiz sonuçları tablo 5' te verilmiştir.

Tablo 5

Ortalama Kazanç Açısından Kruskal-Wallis Testi Analiz Sonuçları

Boyut	N	Sıra Ortalaması	x ²	p
1000 ile 2000 TL	94	100,82		
2000 ile 3000 TL	70	114,71	10,173	0,017*
3000 ile 5000 TL	50	131,86		
5000 ile 10000 TL	14	143,29		

p < .050*, p < .010**, p < .000***

N:228

Aile geliri arttıkça öğrenciler internet bağımlılığı ölçeğinden almış oldukları puanların daha yükseldiği tespit edilmiştir. Yapılan test sonucunda öğrencilerin ailelerinin gelir durumuna göre internet bağımlılık ölçeğinden almış oldukları puanlar açısından anlamlı bir farklılık görülmektedir. İnternet bağımlılık düzeyinden en yüksek puan olan öğrencilerin aile gelir durumlarının en yüksek olduğu tabloda görülmektedir.

c. Annenin Eğitim Durumu Açısından İnternet Bağımlılık Düzeyleri Farklılaşmakta mıdır?

Çalışmaya katılan öğrencilerin annelerinin almış oldukları eğitim ile öğrencilerin internet bağımlılık ölçeğinden almış oldukları puanların birbirlerinden farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Elde edilen puanların analize ilişkin sonuçlar tablo 6' da görülmektedir.

Tablo 6

Anne Eğitim Durumu Açısından İnternet Bağımlılığına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Analiz Sonuçları

Boyut	N	Sıra Ortalaması	x ²	p
Okur Yazar Değil	87	111,9		
İlkokul	89	104,97		
Ortaokul	32	121,41	10,745	0,03*
Lise	15	155,8		
Üniversite	5	161,3		

p < .050*, p < .010**, p < .000***

N: 228

Öğrencilerin internet bağımlılık ölçeğinden almış oldukları puanların annelerinin eğitim düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir. Lise ve üniversite eğitim düzeyinde anneleri olan öğrencilerin almış oldukları puan ortalamalarının diğerlerine oranla daha yüksek olduğu görülmektedir.

d. Babanın Eğitim Durumu Açısından İnternet Bağımlılık Düzeyleri Farklılaşmakta mıdır?

Çalışmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim durumları ile öğrencilerin internet bağımlılık ölçeğinden almış oldukları puanların birbirlerinden farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Elde edilen puanların analizine ilişkin sonuçlar tablo 7' de görülmektedir.

Tablo 7

Babannın Eğitim Durumuna İlişkin Kruskal-Wallis Testi Analiz Sonuçları

Boyut	N	Sıra Ortalaması	x ²	p
Okur Yazar Değil	23	80,83		
İlkokul	79	109,16	12,535	0,014*
Ortaokul	47	123,39		
Lise	56	115,57		
Üniversite	23	145,72		

p < .050*, p < .010**, p < .000***

N: 228

Öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeğinden almış oldukları puanların babalarının eğitim durumuna göre anlamlı bir biçimde farklılaştığı tespit edilmiştir.

e. Kardeş Sayısı Durumu Açısından İnternet Bağımlılık Düzeyleri Farklılaşmakta mıdır?

Çalışmaya katılan öğrencilerin kardeş sayısı durumu açısından internet bağımlılık ölçeğinden almış oldukları puanlar incelenmiştir. Elde edilen puanların analize ilişkin sonuçlar tablo 8’ da görülmektedir.

Tablo 8

Kardeş Sayısı Durumuna İlişkin Kruskal-Wallis Testi Analiz Sonuçları

Boyut	N	Sıra Ortalaması	x ²	p
1 ile 3 arası	23	126,35		
3 ile 5 arası	65	128,16	5,743	0,06
5 ve üzeri	140	106,21		

p < .050*, p < .010**, p < .000***

N: 228

Kardeş sayısına göre bakıldığında alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. Ancak alınan puanlara bakıldığında öğrencilerin kardeş sayısı azaldığında internet bağımlılık düzeylerinden daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. 1 ile 5 kardeşi olan öğrencilerin internete bağımlılık ölçeğinden elde ettikleri puanların 5 ve üzeri kardeşi olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulgulanmıştır.

f. Öğrencilerin Salgın Öncesi ve Sonrasında İnternette Geçirdikleri Süre Anlamlı bir Şekilde Değişmekte midir?

Öğrencilerin salgın öncesi ve sonrasında internette geçirdikleri süre açısından internet bağımlılık ölçeğinden elde etmiş oldukları puanlar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen puanların analize ilişkin sonuçlar tablo 9’ da görülmektedir

Tablo 9

Öğrencilerin Salgın Öncesi Ve Sonrasında İnternette Geçirdikleri Süreye İlişkin Wilcoxon Testi Analiz Sonuçları

Bağımsız Değişken	\bar{x}	S.s	N	Sıra Ortalaması	Sıra toplam Ortalaması	P
Salgın Öncesi Geçirilen Süre	3,62	6,611	13 ^a	84,54	1099	0

Salgın Sonrası Geçirilen Süre	6,58	8,899	SSGS - SOGS	Pozitif Sıralar	194 ^b	105,3	20429
-------------------------------	------	-------	-------------	-----------------	------------------	-------	-------

p < .050*, p < .010**, p < .000***

N:228

Öğrencilerin internette geçirmiş oldukları sürelerin salgın öncesi ve sonrasında ne olduğunun tespiti ve bu sürelerin birbirinden anlamlı şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla Wilcoxon testi yapılmıştır. Yapılan bu teste göre öğrencilerin salgınla beraber internette harcadıkları zamanın salgın öncesi döneme göre anlamlı bir biçimde daha da arttığı tespit edilmiştir. Salgınla beraber öğrencilerin internet ortamında daha fazla zaman geçirdikleri de söylenebilir.

Sonuç ve Tartışma

Teknolojinin gelişmesiyle beraber çevrimiçi araç ve uygulamaların yaygınlaşarak bireyler arasındaki bilgi alışverişini kolaylaştırdığı söylenebilir. İnternet ortamında bilgi ve data servisleri bir yandan insan hayatını kolaylaştırırken diğer taraftan da çeşitli sorunların ortaya çıkmasına neden olduğu görülmektedir. Teknolojinin gelişmesine bağlı olarak ortaya çıkan sanal platformların kendileriyle beraber yeni problem alanlarını getirmiştir. Teknolojinin gelişmesiyle beraber yeni denebilecek 'internet bağımlılığı' sorunu toplumda ciddi boyutlara ulaşmıştır. Toplumdaki her bireyin internete rahatlıkla ulaştığı bu dönemde, internet kullanımıyla ilgili sıkıntılar yaşanmakta olduğu da ifade edilebilir. Özellikle COVID-19 süreciyle söz konusu süreç daha da hızlanmış ve kapanmayla birlikte bireyler kendilerini sanal ortamların içinde bulmuştur. Bu durum uzaktan eğitimin gerçekleştirilmesiyle beraber özellikle okul çağındaki bireyleri doğrudan etkilemiştir.

Yaşanan bu durum karşısında uzaktan eğitim sürecinde Siirt Sosyal Bilimler Lisesi öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyi nedir? Sorusu bu açıdan oldukça önemli görülmektedir. Elde edilen puanlar ele alındığında öğrencilerin internete bağımlılık düzeylerine ilişkin algılarının düşük olduğu görülmektedir. Ancak araştırmada elde edilen diğer bulgular dikkate alındığında; öğrencilerin salgın öncesi döneme göre internet kullanım düzeylerinin anlamlı bir şekilde arttığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin internette geçirdikleri zamanın salgın öncesi dönemden daha fazla olması ve interneti daha yoğun kullanmalarına rağmen öğrencilerin internet bağımlılığına ilişkin algıları düşük düzeydedir. Bu durum öğrencilerin interneti yoğun bir şekilde kullandıkları halde kendilerini internet bağımlısı olarak görmediklerini göstermektedir. Öğrencilerin interneti yoğun bir şekilde kullanmalarına rağmen kendilerini internet bağımlısı olarak görmemelerinin çeşitli nedenleri olabilmektedir. Balcı ve Gülnar (2013)' in 923 öğrenciyle yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin sadece (%23.2)'sinin internet bağımlılığı belirtisi gösterdiklerini tespit etmiştir. Geriye kalan yüzde (% 77)' sinin kendisini internet bağımlısı olarak görmedikleri sonucuna ulaşarak araştırma sonucumuzu destekler nitelikte bir sonuca ulaşmıştır. İlk olarak bağımlılık kavramının öğrencide negatif yönlü bir etki bıraktığı da düşünüldüğünden öğrencilerin ölçeği cevaplandırırken kendilerini düşük düzeyde bağımlı göstermeye çalıştıkları da söylenebilir. İnternet bağımlılığı ile ilgili yapılan bir başka Göldağ (2017) çalışmaya bakıldığında; araştırmaya katılan öğrencilerin (% 84)' nün bağımlılıkla ilgili bir semptom göstermediği (% 14)' nün sınırlı semptomlar gösterdiği ve geriye kalan (% 2)' sinin patolojik açıdan internet bağımlısı oldukları sonucuna ulaşarak araştırma sonuçlarımızı desteklemektedir. Bu durumda öğrenciler

uzun saatler internette aktif olmalarına rağmen kendilerini bağımlı olarak değerlendirmedikleri anlaşılmaktadır.

Katılımcı öğrencilerin salgın öncesinde internet kullanım ortalamaları yaklaşık olarak üç buçuk saat iken salgınla beraber ortalama internet kullanım süresinin altı buçuk saat olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin internet kullanım süreleri salgın öncesi döneme göre iki kat artmasına rağmen kendilerini birer internet bağımlısı olarak görmedikleri anlaşılmaktadır. Ancak Derin ve Bilge (2016)' nin yapmış oldukları çalışmada interneti, oyun ve sosyal medya gibi amaçlarla kullanarak uzun saatler internette aktif olan bireylerin internet bağımlısı olma olasılıklarının diğer bireylere göre daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Bu verilerden yola çıkarak interneti yoğun kullanmalarına rağmen kendilerini bağımlı olarak görmeyen öğrencilerin internet bağımlılığı konusunda kendilerini gizleyerek, görmezden gelerek veya önemsememeye çalışarak herhangi bir savunma mekanizması da geliştirebileceği sonucuna da ulaşabilir.

Ölçekteki bağımsız değişkenler incelendiğinde, cinsiyet açısından erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre anlamlı bir şekilde internet bağımlılık ölçeğinden daha yüksek puan aldıkları tespit edilmiştir. Erkek öğrencilerin dijital oyunlara daha yatkın veya meraklı olmalarıyla ilişkilendirilebilir. Uzaktan eğitim sürecinde evlerinde interneti kız öğrencilere göre daha aktif bir şekilde kullandıkları da söylenebilir. Erkek öğrencilerin sosyal medya sitelerini kullanmakla beraber video, müzik ve oyun gibi birçok platforma internet üzerinden ulaşabilmekte ve zamanın önemli bir bölümünü internet üzerinde geçirdiği görülmektedir. Ayrıca erkek öğrencilerin toplum içerisinde sahip oldukları rollerin de kız öğrencilere göre internette daha fazla zaman geçirmelerini etkileyebileceği düşünülmektedir. Tekin (2020) "Lise öğrencilerinin internet bağımlılık seviyelerinin genel akademik başarıları ve devamsızlık durumları ile ilişkisi" başlıklı yapmış olduğu çalışmada cinsiyet değişkeninin, öğrencilerin internet bağımlılığı ile ilgili almış oldukları puanları etkilemediği sonucuna ulaşmıştır. Ancak internet bağımlılığı ile ilgili yapılan bir başka çalışma da Yılmazsoy ve Kahraman (2017) ise erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre internet bağımlılık düzeylerinin daha yüksek olduğunu tespit ederek araştırma sonucumuzu destekler nitelikte sonuçlara ulaşmıştır. Bu durum da internet bağımlılığın cinsiyet açısından başka araştırmacılar tarafından da araştırılmasını gerektirmektedir. Yapılan araştırmalara doğrultusunda cinsiyet açısından bir genellemeye ulaşılabileceği söylenebilir.

Ailelerin sosyo-ekonomik durumları açısından ortalama kazançları yüksek olan aile çocuklarının internet bağımlılığı ölçeğinden elde ettikleri puanların daha yüksek olduğu görülmüştür. Söz konusu durum, puanı yüksek çıkan öğrencilerin sahip oldukları maddi imkanları nedeniyle internete ulaşabilme araçlarına (Pc, mobil telefon, Tv gibi) diğer öğrencilere göre daha kolay sahip olmakla ilişkili olduğu söylenebilir. Maslow' un temel ihtiyaçlar piramidindeki hiyerarşisinde yüksekte yer alarak belirli bir refah seviyesine sahip olan toplum ve bireylerin sanal platformları daha etkili ve fazla kullandıkları günümüz dünyasında görülmektedir. Kayri ve Günüş (2016)' ün ve Çelik vd., (2014) yapmış oldukları çalışmada sosyo-ekonomik açıdan daha avantajlı olan öğrencilerin internet bağımlılıklarının sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan öğrencilere göre daha fazla olduğunu tespit ederek araştırma sonuçlarını destekler nitelikte sonuçlara ulaşmıştır.

Annenin ve babanın eğitim seviyeleri farklılaştıkça öğrencilerin bağımlılık düzeylerinin de anlamlı bir biçimde farklılaştığı görülmüştür. Kılınç (2015)' in yapmış

Muhammet Yıldırım, Salih Baydan- Sosyal Bilimler Lisesi Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi Siirt İl Örneği

olduğu çalışmada; anne babanın eğitim durumunun artması durumunda öğrencilerin de internet bağımlılık düzeyinin arttığını tespit etmiştir. Bu durum, kültür seviyesinin yükselmesi ile internet kullanımının artması arasında bir ilişkinin olabileceğini göstermektedir. Eğitim düzeyi yüksek anne ve babaların kontrollü veya kontrolsüz bir biçimde çocuklarının interneti daha fazla kullanmalarını teşvik ettiği de düşünülebilir. Günümüzde eğitim-kültür ilişkisinin de internet teknolojileri üzerinden yürüdüğünü düşünürsek, ebeveynlerin internetle olan ilişkilerinin doğrudan ya da dolaylı olarak çocukları etkileyebilmektedir.

Öneriler

- Liselerde sınıf rehber öğretmenleri öğrencilerin sanal hayat ile gerçek hayat ayrımı yapabilmelerini sağlamaları amacıyla öğrencilere rehberlik yapabilir.
- Yoğun internet kullanımından kaynaklanan sorunların basın yoluyla kamuoyuna duyurulması sağlanabilir. Kamu Spotu gibi genel uyarılar yapılması için ilgililere duyurulabilir.
- Uzaktan eğitim faaliyetlerine başlamadan önce öğretmenler derse geçmeden önce internet bağımlılığıyla ilgili uyarıcı mesajlar verebilirler.
- Erkek öğrencilerin kız öğrenciler göre daha internette fazla zaman geçirdikleri, dolayısıyla erkek öğrencilerin bağımlılık düzeyleri göz ardı edilmemelidir. Okulun özellikle öğrencilerinin yoğun kullandıkları alanlarda internet bağımlılığı ve internet bağımlılığının yol açtığı sorunlarla ilgili uyarı levhaları asılmalı, duvar gazeteleri hazırlanmalı, bülten ve broşürler basılıp öğrencilere dağıtılması sağlanabilir.

Kaynakça

- Akyürek, M. (2020). Uzaktan eğitim: Bir alanyazın taraması. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-9.
- Alper, A. (2020). Pandemi sürecinde K-12 düzeyinde uzaktan eğitim: durum çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), Art. 1. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787735>
- Balcı, E., Durmuş, H., ve Sezer, L. (2021) Corona Günlerinde Uzaktan Eğitim Bağımlılık Gelişiminde Bir Risk Oluşturur mu?. *Bağımlılık Dergisi*, 22(1), 100-102.
- Balcı, Ş., ve Gülnar, B. (2013). Üniversite Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı ve İnternet Bağımlılarının Profili. *Selçuk İletişim*, 6(1), Art. 1. <https://doi.org/10.18094/si.44854>
- Basilaia, G., & Kvavadze, D. (2020). Transition to online education in schools during a SARSCoV-2 Coronavirus (COVID-19) Pandemic in Georgia. *Pedagogical Research*, 5(4), emoo60. <https://doi.org/10.29333/pr/7937>
- Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E., ve Şahin, E. (2020). Koronavirüs (COVID-19) pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), Art. 2.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi
- Can, E. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), Art. 2.

Muhammet Yıldırım, Salih Baydan- Sosyal Bilimler Lisesi Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi Siirt İl Örneği

Can, H. C., ve Tozoğlu, E. (2019). Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin spor ve farklı değişkenler açısından incelenmesi. Spor Eğitim Dergisi, 3(3), 102-118.

Çakır Balta, Ö., ve Horzum, M. B. (2008). Web tabanlı öğretim ortamındaki öğrencilerin internet bağımlılığını etkileyen faktörler. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 41(1), 187-205.

Çelik, A., Çelen, F. K., ve Seferoğlu, S. S. (2014). Ortaokul öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Akad. Bilişim, 14, 373-82.

Daşdemir, İ., ve Cengiz, E. (2022). Ortaokul öğretmenlerinin Türkiye’de salgın sürecinde yapılan uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. Milli Eğitim Dergisi, 51(233), Art. 233. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787563>

Demir, F., ve Özdaş, F. (2020). COVID-19 sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. Milli Eğitim Dergisi, 49(1), Art. 1. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.775620>

Derin, S., & Bilge, F. (2016). Ergenlerde internet bağımlılığı ve öznel iyi oluş düzeyi. Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal, 6(46), 35-51.

Duman, S. N. (2020). Salgın döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. Milli Eğitim Dergisi, 49(1), Art. 1. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.768887>

Ertuğ, C. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6(2), 11-53.

Gökçearslan, Ş., ve Günbatar, M. S. (2012). Ortaöğretim öğrencilerinde internet bağımlılığı. Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 2(2), 10-24.

Göldağ, B. (2017). Ortaöğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Düzeyler. Journal of Turkish Studies, 12(Volume 12 Issue 11), 71-94. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.11862>

Günay, O., Öztürk, A., Ergun Arslantas, E., ve Sevinç, N. (2018). Internet addiction and depression levels in Erciyes University students. Dusunen Adam: The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences, 31(1), 79-88. <https://doi.org/10.5350/DAJPN2018310108>

Han, F., Demirbilek, N., ve Demirtaş, H. (2021). Okul yöneticisi ve öğretmenlerin koronavirüs (Covid-19) salgını sürecinde yürütülen uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. Cumhuriyet International Journal of Education, 10(3), 1168-1193.

Karasu, F. (2017). Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı ile sosyal destek arasındaki ilişkinin incelenmesi. Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(14), 372-386.

Kayri, M., ve Günücü, S. (2016). Comparing Internet Addiction in Students with High and Low Socioeconomic Status Levels. Addicta: The Turkish Journal on Addictions, 3(2). <https://doi.org/10.15805/addicta.2016.3.0110>

Muhammet Yıldırım, Salih Baydan- Sosyal Bilimler Lisesi Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi Siirt İl Örneği

Kılıncı, İ. (2015). Lise öğrencilerinin siber duyarlılık, internet bağımlılığı ve sosyal değerlerinin incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi].<https://acikerisim.erbakan.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12452/1108>

Koç, P., ve Albayrak, M. (2017). Farklı gelişim düzeylerindeki bireyler üzerinde internet bağımlılığının etkileri. Suleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences, 22.

Özok, H., ve Tayız, V. (2020). Uzaktan Eğitim ve Teknoloji Bağımlılığı.

Sezgin, S., ve Fırat, M.(2020). Covid-19 pandemisinde uzaktan eğitime geçiş ve dijital uçurum tehlikesi. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6(4), 37-54.

Tekin, O. (2020). Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Seviyelerinin Genel Akademik Başarıları ve Devamsızlık Durumları ile İlişkisi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. <https://doi.org/10.37217/tebd.641182>

TÜİK, (2020). Türkiye İstatistik Kurumu. İnternet aktif kullanım oranları.

Uşun, S. (2006). Uzaktan Eğitim,(1. Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Yılmazsoy, B., ve Kahraman, M. (2017). Uzaktan eğitim öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 3(4), Art. 4.

Yolcu, H. (2020). Koronavirüs (covid-19) pandemi sürecinde sınıf öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim deneyimleri. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6(4), Art. 4.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Araştırmacılar verilerin toplanmasında, analizinde ve raporlaştırılmasında her türlü etik ilke ve kurala özen gösterdiklerini beyan ederler.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çıkar Beyanı

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.